

Ministerie van VWS
T.a.v. mevrouw Drs. E.I. Schippers
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Datum: 15 december 2016
Betreft: Acute zorg voor kwetsbare ouderen

Geachte mevrouw Schippers,

U heeft de voorzitters van het Regionale Overleg Acute Zorg per brief van 17 november 2016 benaderd met vragen over kwetsbare ouderen in de acute zorg. U zult vanuit de regio's een antwoord ontvangen op de door u gestelde vragen.

U geeft in de brief aan algemene informatie te willen ontvangen over de problematiek van de drukte in de acute zorg in de regio's. Daarbij wenst u geïnformeerd te worden over onderliggende problematiek, zoals patiënten die in de acute zorg belanden terwijl ze daar mogelijk niet thuishoren. Ook geeft u aan geïnformeerd te willen worden over contacten en afspraken in de regio met partijen in de ouderenzorg over opname van ouderen in het eerstelijnsverblijf en de uitstroom van ouderen naar vervolgzorg. In aanvulling op de antwoorden vanuit de regio's heeft het LNAZ gemeend er goed aan te doen om op basis van landelijk informatie u een aanvullende reactie te geven.

Allereerst merken wij op dat de acute zorgnetwerken als uitgangpunt hanteren dat voor alle patiënten acute zorg zo snel mogelijk op de juiste plaats beschikbaar dient te zijn. Hierbij maken zij geen onderscheid in leeftijd. De acties van de acute zorgnetwerken zijn er op gericht om dit, met de partijen in de acute zorg, zo goed mogelijk te organiseren. Over de aard en omvang en de druk op de acute zorg en de regionale maatregelen hebben wij u recentelijk geïnformeerd.

Ouderen in de acute zorg

Gevraagd naar informatie over ouderen in de acute zorg is het allereerst goed te benoemen dat door de vergrijzing het aantal ouderen in de (acute) zorg toeneemt. Het aantal ouderen van 65 jaar en ouder is in Nederland van 2010 tot 2016 gestegen met ruim 20%. Deze ontwikkeling zorgt begrijpelijkerwijs voor een toename van het aantal ouderen dat een beroep doet op acute zorg bij huisartsen(posten), ambulancediensten, spoedeisende hulpen en ziekenhuizen in Nederland.

De toename van het aantal ouderen in de acute zorg wordt versterkt doordat mensen van 65 jaar en ouder meer gebruik maken van de acute zorg;

- Zo wordt in de rapportage "Ambulances in-zicht 2015" vermeld dat 36% van de in 2015 uitgevoerde zorg door ambulances is verleend aan de groep van 75 jaar en ouder (die 8% van de totale bevolking uitmaakt).

- Ook blijkt uit eerder door het CBS gepubliceerde cijfers (uit 2012) dat mensen van 65 jaar of ouder 2,2 keer zo vaak gebruik maken van de SEH dan mensen jonger dan 65 jaar.
- Bekend is dat ouderen in het ziekenhuis een langere verpleegduur hebben dan jongeren. Uit de Landelijke Traumaregistratie blijkt dat in 2015 patiënten van 65 jaar en ouder een verpleegduur hebben van 7,5 dag, terwijl patiënten jonger dan 65 jaar een verpleegduur hebben van 4,1 dag. Hierbij geldt dat de verpleegduur voor beide groepen de voorgaande jaren is gedaald met een stabilisatie in 2015 ten opzichte van 2014.

Zorgverleners signaleren dan ook dat ouderen een toenemend beroep doen op acute zorg. De acute zorgnetwerken zien de druk op de SEH en het ziekenhuis toenemen. Deze druk is de voorgaande jaren niet zozeer veroorzaakt door een toename van het aantal patiënten op de SEH, maar door een verandering in de zorgzwaarte. Er melden zich meer ouderen met complexere zorgvragen, die veelal meer zorg nodig hebben. Patiënten met een lichtere urgentie, die voorheen als zelfverwijzer op de SEH kwamen, gaan nu vaker naar de huisartsenpost.

Naast bovenstaande ontwikkelingen wordt door regionale partijen erop gewezen dat het ingezette beleid tot extramuralisering van de ouderenzorg (mogelijk) leidt tot een toename van het beroep dat ouderen doen op de acute zorg. Hierover hebben wij echter geen cijfers.

Partijen in het ROAZ zijn bekend met bovenstaande ontwikkelingen en proberen deze zo goed mogelijk in de regio op te vangen. Wij constateren dat dit vaak wel lukt, maar niet altijd. Naast afstemmingsproblemen heeft dit te maken met het al eerder gesignaleerd arbeidsmarktprobleem. Uit de regionale rapportages blijkt dat het opleiden van personeel in de regio's onderwerp van overleg en actie is.

Ook de problematiek van de zorg voor kwetsbare ouderen en de opvang in het eerstelijnsverblijf en de uitstroom naar vervolgzorg heeft de aandacht van de ketenpartners in de acute zorg. Dit onderwerp overstijgt echter de acute zorgketen. Daar waar dit binnen de mogelijkheden ligt van het ROAZ, wordt gezocht naar oplossingen om onnodige opnamen op de SEH te voorkomen en doorstroming te verbeteren. Hiertoe worden door zorginstellingen en door het ROAZ verbindingen gelegd met de V&VT sector. Op lokaal en op regionaal niveau worden met partners uit de V&VT sector informatie gedeeld, ervaringen uitgewisseld en afspraken gemaakt om onnodige instroom te voorkomen en de uitstroom vanuit de ziekenhuizen te verbeteren.

Met vriendelijke groet,

Prof. Dr. Ernst Kuipers
Voorzitter dagelijks bestuur LNAZ